

Knowing How to Lovingly Disagree

Throughout the millennia, we have awaited the coming of Mashiach. Of late, people who are Torah observant are talking about hastening the geula (redemption). I heard that Rav Kook wrote that this requires ahavat chinam (love without a specific reason) among all members of Klal Yisrael (the Jewish Nation). How can each of us cultivate ahavat chinam and learn to disagree as Hillel and Shammai did?

5. גמרא, 'יבמות דף יג עמוד ב'

אע"פ שאלו אוסרים ואלו מתירין, אלו פוסלין ואלו מכשירין, לא נמנעו בית שמאי מלישא נשים מבית הלל, ולא בית הלל מבית שמאי.

רש"י שם

לא נמנעו כו' - אף על פי שבני הצרה שנתייבמו בבית שמאי ממזורים [הם לבית הלל] ... אפילו הכי לא נמנעו בית הלל מלישא נשים מבית שמאי לפי שהיו מודיעים להם אותן הבאות מן הצרות ופורשים.

6. גמרא, 'יבמות דף יד עמוד ב'

לא נמנעו בית שמאי מלישא נשים מבית הלל, ולא בית הלל מבית שמאי, ללמדך, שחיבה וריעות נוהגים זה בזה, לקיים מה שנאמר: (זכריה ח') "האמת והשלום אהבו"

7. גמרא, מסכת סנהדרין דף קג עמוד ב'

רבי נתן אומר: מגרב לשיילה שלשה מילין, והיה עשן המערכה ועשן פסל מיכה מתערבין זה בזה. בקשו מלאכי השרת לדוחפו, אמר להן הקדוש ברוך הוא: הניחו לו, שפתנו מצויה לעוברי דרכים. ועל דבר זה נענשו אנשי פלגש בגבעה. אמר להן הקדוש ברוך הוא: בכבודי לא מחיתם, על כבודי של בשר ודם מחיתם!

1. גמרא, 'יומא דף ט עמוד ב'

מקדש ראשון מפני מה חרב? מפני שלשה דברים שהיו בו: עבודה זרה, וגלוי עריות, ושפיכות דמים ... אבל מקדש שני, שהיו עוסקין בתורה ובמצוות וגמילות חסדים, מפני מה חרב? מפני שהיתה בו שנאת חנם. ללמדך ששקולה שנאת חנם כנגד שלש עבירות: עבודה זרה, גלוי עריות, ושפיכות דמים.

2. ויקרא פרק יט פסוק יז-יח

לא תשנא את אחיך בלבבך הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא: לא תקם ולא תטר את בני עמך ואהבת לרעך כמוך אני יקוק:

3. אורות הקודש, כרך ג' עמוד שכד

ואם נחרבנו, ונחרב העולם עמנו, על ידי שנאת חנם, נשוב להבנות, והעולם עמנו יבנה, על ידי אהבת חנם, היוודת מראש צורים, וחנתי את אחן ורחמתי את אשר ארחם

4. "מחאה פומבית", מתוך צילום המופיע ב"אוצרות הראי"ה עמ' 1137

הנני מחאה בזה נגד כל ישראל ונגד כל העולם התרבותי, על דברי הנאצה והדופי אשר העיז איתמר בן אבי דבר על עמנו, ועל תורתנו הקדושה במאמרו "דוברי העברית - עם אחד" ב"דאר היום" גליון מח מיום ב' כ"ט חשוון התרצ"ג דנא, באמרו שאנחנו האשמים במלחמות צוררינו נגדנו, מפני שאנחנו התערצנו אליהם בלי די. ועל דבר ד' באיסור "לא יבא עמוני ומואבי בקהל ד'" דבר דברי חוצפא שאין לבטאם בשפתים מפני הנימוס, דברי עזות ובורות גם יחד, ועם כל מה שהננו כבר מורגלים מכל צד לשמוע דברי מחרפים ומגדפים בכל זאת גם לחוצפה ולנבלה יש גבול. והנני מכריז בזה את מחאתי הפומבית נגד פה דובר נבלה, ואומר לו דרך, סתום פיד! ואקוה שכל ישרי לב בעמנו ובכל עמי תבל יתנו צדק למחאתי זאת.

ולראיה באתי עה"ח

אברהם יצחק הכהן קוק